

3. ჰიეგოს „აუთ ბლაზი“ მარავნიშვილის
სახელობის თვაზეაში

შმასკონვის სალიტერატურო გაზეთში
პირველი ივნისის ნომერში მოცელი
სიმახვილით დასვა მხატვრული ლი-
ტერატურის თარგმანთა შეფასების
სკონხი. უდო, რომ ჩვენს მრავალ-
ეროვან ქვეყანაში საბჭოთა ხალხების
ენებიღან რუსულ ენაზე და, პირველი,
რუსულიდან მომე ხალხთა ენებზე
მხატვრული წიგნების თარგმნა სახელ-
მწიფოებრივი მნიშვნელობის საქმეს
წარმოადგენს. ურთიერთ კულტურულ
ღირებულებათა გაცნობა ხალხებს
სულიერად აახლოვებს, ანათესა-
ვებს, ამაგრებს მათ სტალინურ მეგო-
ბრობას, ხელს უწყობს მრავალნაციო-
ნალური სოციალისტური კულტურის
განვითარებას. ამით აისხება, რომ
მთარგმნებრიბითს მუშაობას ფართო
გასაქანი შეიცა, რომ მასში სიტყვის
ოსტატთა საუკეთესო აქტიური ნაწი-
ლი ჩაება, რომ უკანასკერით ათა-
თხუთმეტი წლის განმავლობაში ცვე-
ლა საბჭოთა ხალხს იმდენად მდიდა-
რი თარგმნილი ლიტერატურა დაუ-
გროვდა, რომ მას ვერც რაოდენო-
ბით და ვერც ხარისხით ვერ შეეძრე-
ბა მთელი საუკუნის მანძილზე ამ
დარგში შექმნილი პროდუქცია.

მიუხედავად ამ საქმის ესოდენ დღი და ბაშტაბისა, თარგმნილი ლიტერატურის შეფასება მივიწყებული და თითქმის უგულვებელყოფილია პრესისა და მწერალთა საზოგადოებრიობისაგან: ძალიან იშვიათად იწერება კრიტიკული წერილები და სრულობდაც არ ეწყობა დისკუსიები მასტერული წიგნის თარგმნის ხარისხზე. შორს რომ არ წავიდეთ, სანიმუშოდ ხელთ გვაქვს პოეტი ბორის სერებრიაკოვის მუშაობისადმი ჩვენი დამოკიდებულება. ამ პოეტმა უკანასკნელ წლებში თავისი ნიჭი და უნარი საგანგებოდ და მეტწილად ქართული პოეზიის რესულ ენაზე თარგმნას მოახმარა და საკვაო ნაყოფიერება გვიჩვენა: სთარგმნა ძველი და ახალი ქართული ფოლკლორის, ილიას და აქაის ლირიკის ნიმუშები, გაზეთ „ბრძოლის“ რევოლუციური პოეზია. მისივე თარგმანი წარმოდგენილია გალაქტიონ ტანიძის, ვ. გაფრინდაშვილის, გიორგი ლეიმანის, სიმონ ჩიქოვანის, სანდრო ულის რესულად გამოცემულ ლექსთა წიგნებში და შეტანილია კრებულებში „ლენინი და სტალინი სასკრ ხალხთა პოეზიაში“, უქართული ლექსები და სიმღერები ამხანაგ სტალინზე“, „სტალინური კონსტიტუცია სსრკ ხალხთა სიმღერებში“. მანვე მთლიანად სთარგმნა ქ. ხეთაგუროვის ლექსები და ახალი ოსური პოეზიის ნიმუშები. ესლანან „ზარია ვისტოკას“ გამომცემლობამ გამოავეყყნა ბ. სერებრიაკოვის მიერ თარგმნილი „Пoэты Советской Грузии“, — ანთოლოგია, რომელიც შეიცავს თითქმის ყველა თანამედროვე ქართველი პოეტის შემოქმედების ნიმუშებს. ის ფატი, რომ ბ. სერებრიაკოვის თარგმანები შედიან ურიად საპასუხისმგებლო კრებულები, რომ მისი თარგმანები სისტემატურად იძებლდებან ადგილობრივ რესულ პრესაში, „პრავდას“, „იზვესტიას“, „კომსომოლებადა პრავდასა“ და მოსკოვის უურნალებში, თავისთავად ლაპარაკობს ამ პოეტის ხელიდან კამოსული პროდუქტის ღირსებაზე. მაგრამ ეს კიდევ არ იძლევა იმის პატულველს, რომ კრიტიკამ განუხილავი და შეუფასებელი დასტოონს, კონკრეტულად არ გაარევოს ბ. სერებრიაკოვის თარგმანების ავტარი.

ეფექტური გარიბობა, მეოთხოლო
მაცეს, წინაპართა თავდადებას,
ლტურის შემოქმედთა დიდ ღვაწლს,
ენი ქვეყნის ბუნებას.

კურებულში შეტანილ ამ ლექსებს
არის ასევმობს თავისებური ურთი-
თობა, ისინი ეხმაურებან ერთი
ორეს, თავიანთი ურთიერთ მეზობ-
ებით აღიმავებენ თავიანთ აზრს,
ინან ერთს დიადს თემას — საბჭო-
ადამიინის უმაღლეს პატიოოტიზმს,
ცრამ ეს იმას არ ნიშნავს, რომ ამ
ერთო სულისკვეთებით გამსჭვალულ
ლექსებს არ ჰქონდეთ საკუთარი იუ-
ს, საკუთარი კილო. მთარგმნელის
უკანას შეაღენდა, ლექსის დედა-
რის, ასევებითი მხარის ზუსტს გად-
ცემასთან ერთად, დაუცვა ყოველი
ლექსის თავისებურება ისე, რომ არ
რჩევულიყო ლექსის ბუნებრიობა.
ოთლოვანში მოთავსებული თარგმა-
ბის დიდი ნაწილი უპასუხებს ამ
უკანას. ივიღოთ, მაგალითად, ალ-
აშელის „ფოლადურის“ თარგმანი,
თაც ისსნება ანთოლოგია და რომე-
ც შეიძლებოდა ლექსის თარგმნის
მუშად ჩაგვეთვალა, რომ პირველ
ექსმერტ სტრიქონში არ ვხვდებოთ
დედნის სინტაქსისაგან გაღახვე-
ო, რაც თარგმანს დედნისაგან განსხ-
ებულ იქრს აძლევს, ალ. აბაშელის
ლექსის პირველი თოთხმეტი
რიქონი ერთი განუწყვეტელი მი-
სითვითი წინადაღებაა (მოგესალმე-
ო, ქედები, ნაკურთხნო... იამდგარ-
... თავისაჩნიანებო და სხვა), თარგ-
მი ეს მიმართვითი ფორმა დარ-
ესლია, ფრაზის მითნარება გაწყ-
ულია, დანაწილებულია ცალკე წი-
დადებებად. ამის გამო რამდენადმე
რჩევულია დედნის ტონი, თუმცა
რობრივად შეცვლილი არ არის.
ტეტები, შედარებები ან ზუსტად
ის გადატანილი ან მონახულია სწო-
რესატყვისები. იმის საილუსტრა-
ოდ, თუ რამდენად სწორად გადა-
ეს მთარგმნელს დედნის აზრი და
წყვილილება, მოვიკვინ „ფოლადა-
რის“ მესამე ნაკვეთს და მის თარ-
ანს:

რის შეხუტული და შებოჭილი ჩუ-
ლი ლექსის ფრაზის სილალე
„რძე კონტრი მოწლოლი
უნდას ყოთობზე ყველ მხრიდან,
თოქოს ქალი ფანჯარიდან,
იყურება გამო ზიდან“
მთარგმნელს დედნის ცველა აქსე-
უარი და კონბონანტი გადატანალი
ვს ამ ტაევში:

Можком набухли почки,
Соком вешиим все полно,
Смотрит яблоко сваьозь листья,
Словно девушка в окно.

მეტრილად ასეთივე სისტორით და
ეტერილით თარგმნილია ანთოლო-
პში შესულ ლექსთა დიდი ნაწილი.
არაგმნელი ასევე ერთგულია ერთ-
ლვე არჩეული პრინციპისა (აზრის
დატანისა დედნის სახეებით და ინ-
ინაციებით) შ. აფხაზის, ხ. ვარდო-
ლისის, ვ. გაბისეირისას, ვ. გაფრინდა-
ლისის, ა. გრიშაშვილის, ა. მოსაშვი-
ლის, ა. მაშაშვილის, გალაგტონ ტა-
ძის, კ. ჰიქინაძის, ო. აბაშიძის და
ვათა ლექსების თარგმნის ღრის.
ისაიურად გამართული და აუღირე-
ლი ლექსით არის თარგმნილი გ.
აზნაურის „ბათუმი ზოასონ“ თა-

„ბაზლაძის „ბათუმი, ზღვასთან“ და
ქუთათელის „ქალაქი ნევის პა-
ტ“. აქვე ხაზგასმით უნდა აღინიშნოს,
ამ ბ. სერებრიავოვს ასეთივე აზ-
აბრივ-ფორმალური სიზუსტით ჩო-
აქს ნათარგმნი ყველა ლექსა-
გით ლექსისათვის ვერ მოუძებნაა
დენის შესაფერი ზომა და რიტმი,
ს გამო, მაგალითად, სიმონ ჩიქოვა-
ნის „სვანეთის გაგზავნილი
ჩათი კოკავშირელ ქალისადმი“)
ჩემგანმა დაკარგულია დედნის სიმ-
რცხლე და ხალისიანი ტონი.
„ამო მთებში ცვივა თოვლი, —
შიშველ ტყეში ნაფატები,
და სვანეთში შემოკერომით
ნერა შენ თუ გაგონდები?“
ამ სტრიქონებს მთარგმნელი შეუთ-
ავით ადლევა:
Ейчас в горах, должно быть, начал
падать,
устыми хлопьями ложась на землю,
снег.
Сванетии во времена листопада
жали ты не вспомнишь обо мне?
თთექოს სემანტიურად თვივეა, მაგ-
რ იმის გამო, რომ ფრაზა გაჭიანუ-
ბულია და ლექსის ტემპი შენელუ-
ლი, თარგმანი დედნის განწყობი-
ბას ვერ გაღმოგვცემს. იგივე დაე-
რთა ალით მაშაშვილის ლექსს „გა-
ვუსულს“, რომლის თარგმანში დაცუ-
ლ არ არის დედნის სინტაქსური-
ობა, რაც თარგმანს უკარგვეს დედ-
ნებურ სიძსუბუქეს და სილალეს.
ვევ მიზეზების გამო მთარგმნელმა
ა მთახერხა ქ. ჭიჭინაძის ლექსის
აუქართველოში (ვინე თრია), ინტო-
კის მოცემა:
საჯაროელოში ტიქეა ორი:
ერთი გათვაზი იმოგვა ხნიერი,
ორი მეორე უბადლი გორი,
ულმაგარი და მკერდებიერი.
ორი—დაფრელი ხოკიად შორცი,
სუსტ-ჩანარი დედა-ქართლისა,
ეგინი იონება, სისხლი და ხორცი,
უცე სიტრატის და სიმართლისა,
თველის უთვალავ დოკებს მდელარეს
ისის მაღლობის ნაბიროთ ზღულე,
და ცა შეკურებს მზის მოელარეს,
ზოგოუც დაცლილი არწივის ბულე“.
რასაკვირველია, ამ ლექსს არ შეე-
ტყვება ეს სტრიქონები:
В Грузии две крепости, я знаю:
Тщетен, роковая и спло-

მიმღინარე ცეზონის ინტერიურ შე-
აქედაგითს მუშაობას მარჯანიშვი-
ლს სახელმძის თეატრი ამთავრებს
ქორმ ჰიუგის „რუი ბლაზის“ დაღ-
ით.

„რუი ბლაზი“ დაიწერა 1838 წელს
მან მაშინვე მოიპოვა პიპულარო-
მთელ ეგროპაში. რეი ბლაზის მი-
ევროპის ქალაქების სცენებიდან
მოტყორცნილი ტირადები რეკოლუ-
ონერების მიერ გასროლილ ყუმბა-
ბზე ნაკლებ არა სცენმდა თავზარს
თფლიო რეაქციის წარმომადგენ-
ებს. ახლა კა, ისტორიულ პერსპექ-
ტივაში აღებული და ჩვენი სოცია-
ლურ-ესოციური საზომით შეფასებუ-
რი, „რუი ბლაზი“ გვევლინება ისეთ
ამატიულ ნაწარმოებად, სადაც მო-
ედ პირთა ფსიქოლოგიური დახსია-
ბა და ისტორიული სიმართლე

4. ଟଟ୍ଟାରୁପେ



ଦେଖିଲାମୁଣ୍ଡଳୀ — ଓ ଅନ୍ଧାରାମୁଣ୍ଡଳୀ

፩. ጉባኤሁስኬ

ରୂପ କ୍ଷେତ୍ରରେ — ଏ ଗ୍ରାମିକର୍ମିଙ୍କ

ასთან გრძელაში, ის უნაჯმობანა დღიუთობას იდლება, მაგრამ სულიერად აინც ფაქტზე რჩება. ოვითონ ვიქტორ იუგოვ პიესის წინასირყვაობაში დობებარს უწოდებს პოეტისა, მაწანეულისა და პრინცისაგან შექმნილ ნარევს „გარეგნულად გახრენილს, სულიერად კი ჯანსაღს“). ამ როლში მსახიობა თავი დააღწია ერთნაირ ხელოვნულობას და და გადაჭარბებულ პათოსს გაც გახ ხანდახან სხვა პიესებში თავითობებს, ეს სიტყვიერ მსახურს იგი იძინა.

A black and white reproduction of a portrait painting. The subject is a man with dark, wavy hair, looking slightly to his right. He is wearing a dark, high-collared jacket over a light-colored shirt with diagonal stripes. The background is dark and indistinct. The image has a grainy, textured appearance, characteristic of early printed reproductions.

ଶ୍ରୀ ପଲ୍ଲେଶ — ୧. କୁରୁକ୍ଷିତ

ଲୋ ଗାନ୍ଧିଜୁଡ଼ିନ୍), ମାଗରାମ ଅମ୍ବାଜୀ ଦର୍ଶନ
ଦି ଶୀତାଙ୍ଗାନି ଦୂମଜାଗିରାହିଲେବିନ୍ ରୁ
ଦିନଟିରେ ମେଳାନାକୁଣ୍ଡିଲ୍ ମନ୍ଦିରରେ
ପାଇଥାଏଥିବା କାହାରେ କାହାରେ କାହାରେ
କାହାରେ କାହାରେ କାହାରେ କାହାରେ କାହାରେ
କାହାରେ କାହାରେ କାହାରେ କାହାରେ କାହାରେ

თოთქოს ქმარი არა ჰყავს, და ედღური „დელოფალი, რომელსაც თოთქოს არც მეფე ჰყავს“. მაგრამ ის მამად იწყებს ბრძოლას თავისი თა-სუფლებისა და ადამიანური ლირსე-ს დასაცავად და ამ ბრძოლაში იგი, აგრძელ ქალი, რომ ბრძინის ხეყვა-ელს იყენებს ფარის ნაცვლად, ხო-მ როგორც დელოფალი, მეფის უფ-ებს, იარალის ნაკლად. ფიგურა-ურად რომ ქსოვეათ, ეს არის ოქ-ს გალიაში გამომწყვდეული ამაყი ვარდენი და არა ნაზი ბულბული, დალის ქმარიც იხრება ვ. ანჯავარისძის

